

СУЧАСНІ РЕАЛІЇ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНОГО ОБСЛУГОВУВАННЯ В УКРАЇНІ

Жепко М. В., Кернос С. М., Лук'янов А. М.

Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Ключові слова: заклади дошкільної освіти, дошкільне обслуговування, сфера послуг.

Key words: preschool education institutions, preschool service, sphere of services.

Серед галузей сфери послуг обслуговування значну роль відіграє надання освітніх послуг, первинним етапом яких виступає дошкільне обслуговування населення, яке є необхідним фундаментом для підвищення інтелектуального та культурного рівня суспільства України. Тому дослідження рівня розвитку дошкільного обслуговування населення та з'ясування перспектив на майбутнє є досить актуальною проблемою сьогодення, адже саме заклади дошкільної освіти відповідають за всебічний збалансований розвиток наступних поколінь. Цим і визначається актуальність даного дослідження.

Метою статті є вивчення сучасних особливостей розвитку дошкільного обслуговування населення України.

За даними статистики у 2019 в Україні діяло 14 763 закладів дошкільної освіти (ЗДО). У розрізі регіонів України у 2019 році (без урахування тимчасово окупованих АРК та Донецької та Луганської областей) за кількістю ЗДО лідерами були Дніпропетровська (981 заклад), Львівська (825), Вінницька (780) області. Найменшу кількість ЗДО мають Чернігівська

(432), Чернівецька (372) та Луганська (250) області.

У 2019 році у ЗДО в Україні освіту отримувало 1 230,4 тис. осіб. Найбільша кількість дітей які навчалися у ЗДО фіксувалася у м. Київ (107,5 тис. осіб), Дніпропетровській (104,0) та Харківській (77,4) областях. Найменше дітей відвідує ЗДО у таких регіонах як Кіровоградська (29,8), Чернігівська (28,6) та Луганська (14,5 тис. осіб) області.

За досліджуваний період кількість дітей у ЗДО у розрахунку на 100 місць зменшилась на 6,25 %. У міських поселеннях даний показник також має тенденцію до зниження, він зменшився на 6,5 %. У сільській місцевості також спостерігаємо зменшення на 2,4 %. Станом на 1.01.2020 року в Україні в ЗДО нараховувалося 1 154 609 місць, які займали 183 154 дітей віком до 3-х років та 971 455 дошкільнят віком 3 роки і старше. У 2019 році за кількістю місць у ЗДО було виділено 3 групи регіонів. До групи з високим рівнем забезпеченості місцями у ЗДО було віднесено м. Київ (95 297) Дніпропетровську (101 816), Харківську (78 823), Київську (71 407), Одеську (67 572), Львівську (54 352), Вінницьку (52 843)

та Донецьку (50 027) області. До групи із середнім рівнем забезпеченості місцями у ЗДО включено Запорізьку (47 617), Черкаську (43 157), Хмельницьку (40 871), Закарпатську (40 673), Житомирську (39 844), Полтавську (39 638), Рівненську (37 669), Херсонську (36 367), Миколаївську (35 291), Сумську (33 299) та Кіровоградську (30 523) області. До групи з низьким рівнем забезпеченості місцями у ЗДО входять наступні регіони Івано-Франківська (29 668), Тернопільська (29 368), Волинська (29 350), Чернівецька (26 878), Чернігівська (26 837) та Луганська (15 422) області.

Протягом 2010-2019 років охопленість дітей ЗДО в Україні збільшилась на 9,4 %, найбільший показник спостерігався у 2018 році і сягав 61 %. У міській місцевості показник за аналогічний період зріс на 6,25 %. У сільських поселеннях – збільшився на 21,2 %. Показник охоплення дітей ЗДО є одним із важливих аспектів при вивченні дошкільного обслуговування. Загалом по Україні охопленість дітей дошкільною освітою становить 58 %. У 2019 році у містах України охопленість дітей ЗДО становила 68 %, що більше на 4 %, ніж у 2010 році. У сільських населених пунктах України охопленість дітей ЗДО становила 40 %, що на 7 % більше, ніж у 2010 році.

У територіальному розрізі найбільшу охопленість дітей ЗДО мають Сумська (73 %), Київська (71 %) та Полтавська (70 %) області. Найнижча охопленість дошкільнят ЗДО спостерігається

у Закарпатській (54 %), Львівській (52 %) та Івано-Франківській (47 %) областях. Всі інші регіони мають середню охопленість дітей ЗДО – Кіровоградська (64 %), Харківська (64 %), Дніпропетровська (63 %), Запорізька (63 %) Рівненська (58 %), Чернівецька (58 %), Тернопільська (56 %), Одеська (55 %) області та м. Київ (62 %).

Висновок. Серед особливостей сучасного розвитку дошкільного обслуговування в Україні слід відмітити, що найбільша кількість ЗДО та кількості дошкільнят в них спостерігається у західних регіонах країни та має закономірність зменшення на схід та південь, винятком є області із переважанням міського населення, у яких фіксуються високі показники. Слід зазначити, що кількість місць у ЗДО вища в регіонах із переважанням міських населених пунктів. Протягом 2010-2019 рр. кількість дітей в ЗДО у розрахунку на 100 місць має тенденцію до зниження. За аналогічний період показник охоплення дошкільнят ЗДО загалом зростає по Україні, але найвищі показники спостерігаються у 2018 році, потім помітною стає тенденція до поступового зниження. Отже, на наш погляд, на рівень розвитку дошкільного обслуговування в Україні впливає ряд факторів, зокрема, це демографічна ситуація, рівень урбанізації, рівень розвитку соціальної інфраструктури та ін.

Список використаної літератури

1. Дошкільна освіта в Україні у 2019 році: статистична інформація. К.: Державна служба статистики України, 2020. 64 с.